

Győri Ítéltábla
Pf.II.20.207/2012/7.

A Győri Ítéltábla a dr. Kovács Imre ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a jogtanácsos által képviselt beavatkozó által támogatott, a dr. Horváth Z. Péter Ügyvédi Iroda által képviselt alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Szombathelyi Törvényszék 2012. április 2. napján kelt 17.P.20.385/2010/56. sorszám alatti ítéletével szemben az I.r. felperes által 59., az alperes által 62. és a beavatkozó által 63. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatja és az alperest az I.r. felperes javára terhelő nem vagyoni kártérítés fizetési kötelezettséget 1.500.000. (Egymillió-ötszázezer) Ft tőkére, a vagyoni kártérítés fizetési kötelezettséget 1.584.600. (Egymillió - ötszáznyolcvannégyezer - hatszáz) Ft tőkére, valamint annak az elsőfokú ítéletben meghatározott késedelmi kamataira szállítja le, míg a II.r. felperes keresetét elutasítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet fellebbezett részét - a per főtárgya tekintetében - helybenhagyja.

Mellőzi az elsőfokú ítélet le nem rótt illeték, állam által előlegezett szakértői díj és perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy a Magyar Államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására fizessen meg 234.030 (Kettőszázharmincnégyezer - harminc) Ft, a II.r. felperest, hogy 35.000. (Harmincezer) Ft - míg az alperest, hogy 301.820. (Háromszázegyezer - nyolcszázhusz) Ft le nem rótt kereseti- és fellebbezési illetéket.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy az elsőfokú bíróság gazdasági hivatala külön felhívására fizessen meg 49.300. (Negyvenkilencezer - háromszáz) Ft, míg az alperest, hogy 98.600. (Kilencvennyolcezer - hatszáz) Ft állam által előlegezett költséget.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. felperesnek 168.910. (Egyszázhatvannyolcezer - kilencszáztíz) Ft elsőfokú perköltséget.

Kötelezi a II.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15.875. (Tizenötezer - nyolcszázhetvenöt) Ft, míg a beavatkozónak 50.000. (Ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a beavatkozónak 90.730. (Kilencvenezer - hétszázharminc) Ft másodfokú perköltséget.

Az I.r. felperes és az alperes ezen túlmenően a másodfokú perköltségüket maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

2008. május 11-én a közúton kerékpározó felperesek előzték az alperes vezetésével szintén biciklitúrázó kerékpárosokat. Az alperes kerékpárjával figyelmetlenül az úttest közepe felé kanyarodott, nem észlelve a nagyobb sebességgel haladó I.r. felperest. Az I.r. felperes kerékpárjával az alperes kerékpárjának ütközött, a levegőben megpördült, az aszfaltra zuhant és eszméletét veszítette. Az I.r. felperes a baleset következtében jobboldali sorozatbortörést, a jobboldali kulcsfonti-vállcsúcsi ízület műtéti ellátást igénylő ficamát, agyrázkódást, illetve testszerte horzsolásokat, zúzódásokat szenvedett el. A váll sérülését 2008. május 19-én, majd 2008. október 17-én ismét megműtötték. Az I.r. felperes sérülései 3-4 hónap alatt gyógyultak. Az alperessel szemben folyamatban volt büntetőeljárás során a büntetőbíróság a 2009. január 15. napján kelt végzésével megállapította az alperes bűnösségét közúti baleset okozásának vétsége miatt és pénzbüntetést szabott ki. A baleset következtében az I.r. felperes mintegy 15%-os össz-szervezeti egészségkárosodást (kb. 20%-os mértékű munkaképesség-csökkenést) szenvedett el, míg egyéb - a balesettel okozati összefüggésbe nem hozható - egészségkárosodásaival (a szívritmus-zavarral, az egyensúly-zavarral, a gerincbetegséggel) együtt szervezetének össz-egészségkárosodása 45-50%-os.

Az I.r. felperes módosított keresetében 3.500.000.Ft nem vagyoni kár, annak a 2008. május 12. napjától járó késedelmi kamata, 3.080.908.Ft vagyoni kár, azok egyes részösszegei után eltérő időpontoktól megállapított késedelmi kamata; míg a II.r. felperes 500.000.Ft nem vagyoni kártérítés, valamint annak a 2008. május 12. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az I.r. felperes vagyoni kárain belül 84.000.Ft tőkét ruházatában és a kerékpárban keletkezett kár, 45.500.Ft tőkét kórházi kényszervásárlás-, 28.000.Ft tőkét figyelmességi csomag -, 228.000.Ft tőkét otthoni ápolás, gondozás ellenértékeként -, 114.000.Ft tőkét élelemfeljavítás - , 22.584.Ft tőkét gyógyszerköltség -, 32.100.Ft tőkét kulturális többletköltség -, 42.800.Ft tőkét rezsi többletköltség -, 21.400.Ft tőkét telefonálási többletköltség -, 213.918.Ft tőkét közlekedési többletköltség -, 363.500.Ft tőkét háztartási kisegítő költség -, 588.940.Ft tőkét keresetvesztés -, 986.166.Ft-ot fokozott erő kifejtéssel elért jövedelem -, 310.000.Ft tőkét hozzátartozó gondozása jogcímén követelt. Gyógyszerköltség címén 2012. január 1. napjától havi 977.Ft -, háztartási kisegítő költsége címén 2012. január 1. napjától havi 8.000.Ft -, fokozott erő kifejtéssel elért jövedelem címén 2012. január 1. napjától havi 22.344.Ft -, míg hozzátartozói gondozás költsége címén 2012. január 1. napjától havi 8.000.Ft járadék megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

Az I.r. felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresete alapjaként kifejtette, hogy a baleset következtében életvitele hátrányosan változott meg. Azt megelőzően aktív sportos életet élt, hosszútávfutó versenyeken indult, kosárlabdázott, strandröplabdázott, bowlingozott és a férjével, II.r. felperessel kerékpártúrákra indult. A II.r. felperessel táncolni járt, sportbarátait vendégül látta. A baleset következtében a sportot fel kellett adnia, a barátok elmaradtak, munkáját csak többlet erőfeszítéssel tudja ellátni, alvása elnehezült, idegessé és lobbanékonyá vált. A nem vagyoni kártérítés összegét arra tekintettel jelölte meg, hogy az alperes felelősségbiztosítója, a beavatkozó jogcím nélküli előlegként részére már *másfél millió forintot kifizetett*. A II.r. felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetét arra alapította, hogy az I.r. felperessel a balesetig fennállt harmonikus, szeretetteli élete lényegesen megváltozott, az I.r. felperest - rosszullétei, ingerültsége és idegessége miatt - mindenhová el kell kísérni. A közös kirándulások, kerékpártúrák elmaradtak, az I.r. felperes érdekében hozott áldozatok miatt a II.r. felperes élete is megváltozott. Az I.r. felperes „*fokozott erőlködés*” címén vagyoni kártérítés iránti keresetet amiatt érvényesített, mert a kórházban laborasszisztensként dolgozik, ahol - munka-alkalmassági vizsgálati kikötés ellenére - 5 kg-ot meghaladó reagens-anyagokat kell pakolnia, jobb vállának maradandó sérülése miatt pedig az egyszerűbb, de kényszertartást igénylő tevékenységek elvégzése is jelentősen megterhelik. *Hozzá tartozója gondozása* jogcímén azért terjesztett elő keresetet, mert mozgáskorlátozott anyósát a balesetet megelőző mintegy 10 éven át az I.r. felperes gondozta, a bevásárlást, a főzést, a takarítást és a mosást elvégezve. A balesetet követő keresőképtelenség idején ezt a tevékenységet elvégezni nem tudta.

Az alperes ellenkérelmében túlnyomórészt a kereset elutasítását kérte, részben vitatva az egyes kártételek jogalapját, illetve azok összegét is.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott *ítéletével* kötelezte az alperest, hogy az I.r. felperesnek 2.500.000.Ft - , míg a II.r. felperesnek 500.000.Ft nem vagyoni kártérítést, illetve az I.r. felperesnek 1.880.970.Ft vagyoni kártérítést, valamint annak 2008. május 12. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát fizesse meg. Kötelezte ezen túl az alperest, hogy az I.r. felperesnek fizessen meg havi 23.320.Ft járadékot és 250.000 Ft perköltséget, míg ezt meghaladóan az I.r. felperes keresetét elutasította. Az alperes 425.000 Ft feljegyzett illeték és 87.200 Ft feljegyzett költség megfizetésére volt köteles. Az elsőfokú bíróság a baleset miatt meghozott büntetőbíróági határozat, illetve az elsőfokú eljárás során kirendelt közlekedési műszaki szakértői vélemény, valamint tanúvallomások alapján úgy ítélte meg, hogy a kerékpáros baleset bekövetkezése kizárólag az alperesnek róható fel, abban a károsult kárenyhítési kötelezettségének elmulasztása (Ptk.340.§ (1) bekezdés), közrehatása nem állapítható meg, az I.r. felperes ugyanis a balesetet elkerülni nem tudta. Az, hogy a baleset idején az I.r. felperes védősisakot nem viselt, azért nem bírt jelentőséggel, mert az I.r. felperes érdemi fejsérülést nem szenvedett el. A bíróság a felperesek által elszenvedett vagyoni- és nem vagyoni károkat a Ptk.355.§ (1), (2), (4) bekezdései alapján vizsgálta. Az I.r. felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresete megítélésénél az elsőfokú bíróság a felperes által elszenvedett maradandó fogyatékoságot, munkaképesség csökkenését, a személyiségi jegyeit ért hátrányokat, illetve életminősége hátrányos megváltozását értékelte. Tanúvallomások (**Tanú 1**, **Tanú 2**) alapján megállapította, hogy a baleset következtében az I.r. felperes élete jelentősen megváltozott, élete, sporttevékenysége

beszűkült, ingerlékeny, negatív szemléletű lett. A bíróság a korabeli káreseményekhez kapcsolódó ítélkezési gyakorlatot is szem előtt tartva a már kifizetett 1.500.000.Ft nem vagyoni kártérítésen túl - az ítélelhozatali értékviszonyok alapján - további 2.500.000.Ft nem vagyoni kártérítést tartott alkalmasnak az I.r. felperes kárai kiegyenlítésére. A hozzátartozói nem vagyoni kártérítés iránti keresetnél a bíróság mérlegelte azt a tény, hogy a baleset következtében a II.r. felperes élete is megváltozott, a korábban intenzív társadalmi kapcsolatok elmaradtak, mindkét felperes személyiségjegyei is hátrányt szenvedtek. Emellett a bíróság köztudomású tényként állapította meg, hogy a családi életre negatív hatással van a családtagnál bekövetkezett baleset, betegség. Mindezekre figyelemmel a bíróság helyt adott a II.r. felperes 500.000.Ft nem vagyoni kártérítés iránti keresetének.

Az egyes vagyoni kártételek közül a „figyelmességi csomag” ellenértéke címén előterjesztett keresetet a bíróság amiatt tartotta alaptalannak, mert a kórházi csomagok kiadásai nem az I.r. felperesnél merültek fel, így azokat az I.r. felperes kártérítésként nem követelheti. A bíróság kifejtette, hogy a baleset során károsodott személy - általában - alappal érvényesítheti a káreseményt megelőzően általa nyújtott gondozás, ápolás, háztartási kisegítés ellenértékét, akár hozzátartozói kötelezettség címén, akár szívésségből teljesítette azt. Ugyanakkor a felperes dologi kárai (sérült kerékpár és ruházat), valamint az otthoni ápolás, gondozás; a háztartási kisegítő költsége; valamint a hozzátartozó elmaradt gondozása költségét a bíróság figyelmeztetése ellenére tárgy-, illetve gondozási szakértő kirendelése indítványozásával nem bizonyította, amely miatt ezeket a kereseti tételeket az elsőfokú bíróság elutasította. Az élelemfeljavítás, a kulturális többletköltség, a rezsi megnövekedett költsége, a telefonálási többletköltségek esetében az elsőfokú bíróság külön bizonyítás nélkül alaposnak találta a keresetben megjelölt összegeket, mivel nem eltúlzott az 500.Ft/nap élelemfeljavítás kiadása, a 3.000.Ft/hó kulturális többletköltség, a 4.000.Ft/hó rezsi többletköltség és a 2.000.Ft/hó telefonálási többletköltség. A közlekedési többletköltség iránti keresetnek a bíróság amiatt adott helyt, mert az I.r. felperes a keresetlevélhez csatolta a kórházi kezeléseken részvételét igazoló iratokat, a közlekedési kiadásokat pedig az I.r. felperes a jogszabályoknak megfelelően munkálta ki. A keresetvesztéseget a bíróság az I.r. felperes kereset-kimutatása alapján ítélte meg. A fokozott erőfeszítés jogcímén előterjesztett keresetet az orvosszakértői vélemény azon megállapítása alapján találta alaposnak, hogy az I.r. felperes munkája elvégzése során - 20%-os mértékben - fokozott munkaerőt fejt ki. Ezek alapján kórházi kényszervásárlás jogcímén 45.500.Ft, élelemfeljavítás címén 228 napra 114.000.Ft, gyógyszerköltség címén 2012. április 1. napjáig 37.239.Ft-ot, kulturális többletköltség címén 32.100.Ft, rezsi többletköltség címén 42.800.Ft, telefonálási többletköltség címén 21.400.Ft, közlekedési többletköltség címén 213.918.Ft, keresetvesztesség címén 588.940.Ft és fokozott erőfeszítés címén 785.070.Ft (együtt: 1.880.970.Ft) vagyoni kár megfizetésére kötelezte az alperest. Járadékot 2012. április 1. napjától a fokozott erőfeszítés havi összege (22.344.Ft), valamint gyógyszerkiadás havi összege (977.Ft) együttes összege alapján havonta 23.320.Ft-ot ítél meg.

Az ítélet megváltoztatása iránt mind az I.r. felperes, mind az alperes és a beavatkozó is fellebbezést terjesztett elő.

A *felperesek fellebbezésükben* az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az otthoni ápolás, gondozás; a háztartási kisegítő költsége és a hozzátartozói gondozás költsége jogcímén előterjesztett keresetüknek történő helyt adást kérték. Vitatták azt az elsőfokú ítéleti álláspontot, hogy az ilyen jogcímenek előterjesztett kereset összegének bizonyításához szakértői bizonyításra lenne szükség. A megjelölt jogcímek olyanok, amelyek az általános élettapasztalat alapján eldönthetőek. Az ápolás-gondozás nem szakápolás, hanem családtag által nyújtott mindennapi ápolást, gondozást jelent. Emiatt otthoni ápolás, gondozás jogcímén 2008. május 22. napjától 2009. március 30. napjáig terjedő időszakra együttesen 228.000.Ft töke, valamint egyes részösszegek után eltérő időpontoktól meghatározott késedelmi kamata; háztartási kisegítő költségeként 2008. május 12. napjától 2011. december 31. napjáig együtt 529.900.Ft, valamint 2012. január 1. napjától havi 8.000.Ft járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest. hozzátartozói gondozás jogcímén 2008. május 12. napjától 2011. december 31. napjáig 476.400.Ft, azok egyes részösszegei után eltérő időpontoktól meghatározott késedelmi kamata, míg 2012. január 1. napjától havi 8.000.Ft járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A fellebbezési tárgyaláson a felperesek jogi képviselője a fellebbezést úgy pontosította, hogy azt valójában csak az I.r. felperes terjesztette elő.

Az *alperes fellebbezésében* az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés iránti kereset teljes elutasítását, míg az I.r. felperes részére megállapított vagyoni kártérítés iránti követelés 1.259.984.Ft töke és járulékaira leszállítását kérte. Kérte továbbá a havi 23.320.Ft járadék összege mérséklését és annak 11.666.Ft/hó összegre leszállítását. Kérte a járadék időtartama korlátozását is az I.r. felperes öregségi nyugdíjkorhatárának betöltéséig. Elsődlegesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a Ptk.359.§ (1) bekezdésével, a Pp.206.§ (3) bekezdésével és a PK 49. számú állásfoglalásban kifejtettekkel szemben állapított meg az I.r. felperes javára kártérítést egyes vagyoni károk esetében az I.r. felperes bizonyítékokkal alá nem támasztott előadásai szerint. Így a *kórházi kényszervásárlások* címén megítélt 45.500.Ft esetében a felperesek nem bizonyították, hogy ezeket a vásárlásokat a II.r. felperes végezte volna. Hivatkozott a II.r. felperes édesanyja, **Tanú 3** tanúvallomására, amely szerint a kórházban szükséges dolgokat ő vásárolta meg, azokat nem kereste a felperesek lakásában. Ez a kártétel tehát fel sem merült a felperesek esetében. Az *élelemfeljavítás* címén megítélt 114.000.Ft összeget 45.000.Ft-ra amiatt kérte leszállítani, mert a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye szerint az élelemfeljavítás, illetve táplálék kiegészítők alkalmazása a gyógytartam ideje alatt, kb. három hónapig indokolható csak. Ugyanakkor az I.r. felperes erre az időszakra sem igazolta konkrétan a feljavított étellemmel felmerült kiadásait. A *kulturális többletköltség* (32.100.Ft) jogcímén megítélt összeget amiatt vitatta, mert az I.r. felperes az elsőfokú eljárás során semmilyen módon nem igazolta ezeket a kiadásokat. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság nem kalkulálta azt a kiadáscsökkenést, amely az I.r. felperesnél a gyógytartam alatt a kulturális rendezvényeken látogatása elmaradásából merültek fel. A *rezsi többletköltség* jogcímén megítélt 42.800.Ft és a *telefonálási többletköltség* jogcímén megítélt 21.400.Ft iránti kereset elutasítását azért kérte, mert az I.r. felperes érthetetlen módon meg sem kísérelte a kárösszege bizonyítását az érintett közüzemi és telefonszámlák benyújtásával. A bizonyítás ilyen módon elmaradása nem pótolható bírói mérlegelés útján. A *közlekedési többletköltség* (213.918.Ft) iránti kereset elutasítását amiatt kérte, mert azon műtétekre történő utazás,

amelyek nem a perbeli balesettel, hanem az I.r. felperes egyéb betegségeivel függenek össze, nem érvényesíthetők az alperessel szemben. Hivatkozott a felperesek által kihallgatni indítványozott **Tanú 2** tanú azon vallomására, hogy az I.r. felperes különböző kórházi kezelésekre nem a felperesek személygépkocsijával, hanem vonattal utazott fel **Város 1**-re. Az I.r. felperes *fokozott erő kifejtése* jogcímén a terhére megítélt 785.070.Ft kártérítési összeg leszállítását 392.535.Ft-ra amiatt kérte, mert a kihallgatott tanúk (**Tanú 3, Tanú 4**) vallomásából az következik, hogy az I.r. felperes munkateljesítménye a balesetet követően csökkent, munkaköri feladatait csak segítséggel tudta ellátni, ennek ellenére fizetése nem változott. A munkahelyen kapott segítség pedig a kár más forrásból történő megtérülésének minősül, amelyet nem lehet az alperessel megtéríttetni. Az I. r. felperes javára megállapított járadék összege 50%-os mérséklését kérte, illetve vagyilagosan a fokozott erő kifejtés a gyógyszerkiadás jogcímén nem járadék, hanem egy összegű kártérítés megállapítását. Kérte továbbá, hogy járadék megítélése esetén azt a bíróság az I.r. felperes öregségi nyugdíjkorhatára betöltéséig ítélje csak meg. Az elsőfokú bíróság által a felperesek részére megítélt *nem vagyoni kártérítés* összegét jelentősen eltúlzottnak vélte. Álláspontja szerint az eljárás során az I.r. felperes túlzott a sportoló életmódja megváltozása körében, mivel a felperes rendszeresen fut, kerékpározik, strandra jár. Az I.r. felperes sporttevékenységét az elsőfokú eljárás során az alperes videofelvétellel, illetve tanúkkal is igazolta. Kiemelte, hogy az I.r. felperes egyes meglévő megbetegedései (szívroham-zavara, egyensúly-zavara, szédülése) nem állnak összefüggésben az alperes által okozott balesettel. Fellebbezése utóbbi kiegészítésében kitért arra is, hogy az I.r. felperes nem kétséges munkaképesség-csökkenését a bíróság a vagyoni kártérítés összegében már figyelembe vette, ezért a munkaképesség-csökkenésre a nem vagyoni kártérítést nem lehet alapozni. Kiemelten érvelt azzal, hogy valótlannak bizonyult az a kereseti tényállítás, hogy az I.r. felperes a baráti társaságától elszakadt volna, mivel az elsőfokú eljárás során benyújtott újságcikk igazolja, hogy az I.r. felperes már 2008. júliusában strandon tartózkodott. Hivatkozott egyes korabeli káreseményekkel kapcsolatba hozott bírósági döntésekre (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.893/2011/4., Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.427/2007/3.), melyből azt a következtetést vonta le, hogy az I.r. felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott.

A beavatkozó fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az I.r. felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege 500.000.Ft-ra leszállítását, a II.r. felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresete elutasítását, illetve az I.r. felperes fokozott erő kifejtési járadék címén előterjesztett keresete, annak véghatáridőhöz, I.r. felperes öregségi nyugdíjazásához kötését kérte. Vitatta az elsőfokú ítélet perköltségviselésre vonatkozó rendelkezését, mivel megítélése szerint az elsőfokú bíróság a Pp.81.§ (2) bekezdését tévesen alkalmazta, mivel a felperesek keresete eltúlzottnak minősül.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet fellebbezett része annak figyelembevételével történő helybenhagyását kérték, hogy az I.r. felperes az öregségi nyugdíjkorhatárt (65 évesen) 2027. augusztus 6. napján éri el. Az I.r. felperes egyetértett azzal a fellebbezési kérelemmel, hogy a fokozott erő kifejtés miatti járadék ne véghatáridő nélkül, hanem csak az I.r. felperesre irányadó nyugdíjkorhatárig kerüljön megállapításra. Az I.r. felperes ugyanakkor vitatta, hogy az alperes által fellebbezett vagyoni kárait a bíróság ne állapíthatta volna meg mérlegelés alapján. Úgy vélte életszerűtlen lenne, ha tanúkkal, filléres

pontossággal igazolható lenne pl. a kórházi kényszervásárlás összege. Az I.r. felperes munkahelyi fokozott erőlkifejtése esetében előadta, hogy a munkatársak munkahelyi segítsége nem jelenti azt, hogy az I.r. felperes terhei csökkennének. Az I.r. felperesnek többször önállóan kell megoldania a munkahelyi feladatait. A nem vagyoni kártérítésre vonatkozó elsőfokú ítéleti mérlegelést helyesnek tartották, rámutatva, hogy annak mértékét mindig az adott ügyben, az eset összeg körülményeit mérlegelve lehet megállapítani és nem lehet párhuzamba állítani más, a bíróság által már eldöntött esetekkel.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet felperesi fellebbezéssel érintett rendelkezései helybenhagyását kérte. Az alperes a beavatkozó fellebbezésében foglaltakkal egyetértett.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelmek - és az arra előterjesztett fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül (Pp.253.§ (3) bekezdés), és megállapította, hogy alperes és a beavatkozó fellebbezése részben alapos, míg az I.r. felperes fellebbezése alaptalan.

A baleset során károsodott személy a Ptk.355.§ (1), (4) bekezdései alapján a károkozótól igényt tarthat a balesettel, mint károkozó magatartással okozati összefüggésben keletkezett valamennyi vagyoni- és nem vagyoni kára megtérítésére (Ptk.339.§ (1) bekezdés); így az I.r. felperes fellebbezése által érintett otthoni ápolás, gondozás; háztartási kisegítő költsége és a hozzátartozónak nyújtott kiesett gondozás ellenértéke kiadásaira is. Az ápolási, gondozási, háztartási kisegítői munkák ellenértéke meghatározásánál a bírói gyakorlat teret ad a bizonyítékok szabad mérlegelésének (Pp.206.§ (1) bekezdés), illetve a szabad bírói belátáson alapuló döntésnek (Pp.206.§ (3) bekezdés) is. A kár mértéke pontos kiszámíthatósága hiányában, az erre vezetett bizonyítás esetleges eredménytelensége esetén a károsultat ápolás, gondozás, háztartási kisegítő költsége címén általános kártérítés (Ptk.359.§ (1) bekezdés) is megilletheti. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság ezen gondozási, ápolási költségek megtérítésére irányuló kereset vizsgálatánál helyesen indult ki abból, hogy az I.r. felperest nem csupán annak ténybeli előadása terhelte a Pp.121.§ (1) bekezdés c/ pontja szerint, hogy ezeken a jogcímenen milyen időszakra szorult ápolásra, gondozásra, kisegítőre maga, illetve kisegítőre a II.r. felperes édesanyja, hanem terhelte a Pp.164.§ (1) bekezdése alapján az ilyen jogcímen előterjesztett kereset összegének bizonyítása is (15.tjk. 37.tjk. 47.végzés). A szabad bizonyítás elvéből (Pp.3.§ (5) bekezdés) következően ennek a bizonyítási kötelezettségének az I.r. felperes nem csak az elsőfokú bíróság bizonyításra felhívásában (55. tjk.), illetve a fellebbezett ítéletében kiemelt gondozási szakértő kirendelése indítványozásával tehetett volna eleget, hanem más, egyéb olyan bizonyíték benyújtásával, amely kétségtelenné teszi, hogy a károsodás időszakában milyen mértékű ellenszolgáltatás határozható meg az ápolási, gondozási, háztartási kisegítői tevékenységéért. Így pl. nem volt akadálya, hogy az I.r. felperes az ápolási, gondozási, kisegítői költség megtérítése iránti keresetéhez ilyen jellegű szakirányú egészségügyi szolgáltató cég korabeli árjegyzékét csatolja. Azonban sem erre, sem pedig az elsőfokú bíróság bizonyítási kötelezettségre (Pp.3.§ (3) bekezdés) figyelmeztető végzésében megjelölt gondozási szakértő kirendelése

indítványozására az elsőfokú eljárásban nem került sor, amely miatt az elsőfokú bíróság helyesen ítélte meg úgy, hogy az I.r. felperes otthoni ápolás, gondozás; háztartási kisegítő kiadása és a hozzátartozó gondozásának ellenértéke jogcímű keresetei alaptalanok.

Az ítélet tábla az I.r. felperes vagyoni kárai megtérítése iránti keresetnek helytadó elsőfokú ítélettel szembeni alperesi fellebbezéssel egyetértett abban, hogy az I.r. felperes kórházi kényszervásárlás költsége (45.500.Ft) megtérítése iránti keresete bizonyítására kihallgatni indítványozott **Tanú 3** tanú (a II. r. felperes édesanyja) /7. tjk. 7-8. oldal/ nem támasztotta alá, hogy a kórházi tartózkodás során szükségszerűen felmerülő kiadások kárként a felpereseket terhelte volna. A tanúvallomás szerint ugyanis a kétségen kívül indokoltan szükséges pizsamát, hálóingeket és törülközőket a tanú vásárolta, ezen balesettel összefüggő vagyoncsökkenés (Ptk.355.§ (4) bekezdés) tehát a II.r. felperes édesanyját, nem pedig az I.r. felperest terhelte. Ezért a vásárlásokkal összefüggésben az I.r. felperest kár nem érte, annak megtérítését a károkozó alperestől nem követelheti.

Helyes az alperes fellebbezése arra nézve is, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény nem vitatott megállapítása szerint (31. sorszám, 67. oldal, 5. pont) az I.r. felperest az elszenvedett baleset után élelemfeljavítás, illetve táplálék kiegészítők a mintegy három hónapos gyógytartam alatt illették meg. Az I.r. felperes által ezen túl, összesen 228 napra 114.000.Ft összegben igényelt élelemfeljavítás iránti kereset ezért részben megalapozatlan. A károkozót ugyanis csak a balesettel okozati összefüggésben álló kiadások megtérítésére lehet kötelezni a Ptk.339.§ (1) bekezdése, 355.§ (1), (4) bekezdése szerint. Jelen esetben pedig a balesettel összefüggésben három havi élelemfeljavítás kiadása állt. Ennek egynapi összegeként az I.r. felperes 500.Ft-ot jelölt meg, az elsőfokú bíróság pedig az összeg tételes igazolására helyesen mellőzte a további bizonyítást. Az I.r. felperes 2008. évi ápolása során ugyanis - a korabeli árviszonyokra figyelemmel - semmiképpen nem tekinthető eltúlzottnak az élelemfeljavítás napi 500.Ft-os kiadása. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú ítéletben ilyen jogcímen 114.000.Ft-ban meghatározott marasztalási összeget 45.000.Ft-ra mérsékelte.

Egyetértett az ítélet tábla az alperes fellebbezésével abban is, hogy az I.r. felperes az elsőfokú bíróság bizonyítási teherre, bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítandó tényekre felhívó végzése (47. szám) ellenére a kulturális-, rezsi- és telefon többletköltség megtérítése iránti keresete összegét az elsőfokú eljárás során nem bizonyította. A balesetet szenvedett személy megtérítést igénylő vagyoni hátrányai között egyébiránt gyakorta szerepelnek a károkozó magatartással összefüggő munkaképtelenség miatti kényszerű otthon-tartózkodással felmerülő kiadások. Azonban az ilyen károk megtérítése iránti keresetre is alkalmazandó a Pp.164.§ (1) bekezdése bizonyítási terhet meghatározó szabálya. A már említettek szerint a kártérítés összege bírói mérlegelésen, illetve szabad bírói belátáson (Pp.206.§ (1), (3) bekezdés) csak a bizonyítás részbeni elégtelensége és a bizonyítékok egymásnak ellentmondása esetén alkalmazható, a bizonyítási kötelezettség elmulasztása és a bizonyítékok hiánya esetén azonban nem. Ezért alappal érvelt az alperes fellebbezésében azzal, hogy - különösen - a rezsi- és telefon többletköltség esetében az I.r. felperes jelentős nehézség nélkül igazolhatta volna a távközlési és közüzemi szolgáltatók számláival az időszakos baleseti munkaképtelenség miatti költségnövekedés összegét. Ennek elmulasztása

miatt az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva, a kulturális-, rezsi- és telefon többletköltség iránti keresetet elutasította.

Az I.r. felperes a 213.918.Ft közlekedési többletköltség megfizetése iránti keresete összegét a gépkocsi igénybevétele felmerülő kiadások, valamint annak figyelembevétele munkálta ki, hogy valamennyi, a baleset bekövetkezése után jelentkező egészségkárosodása a kerékpáros balesettel áll okozati összefüggésben. Az I.r. felperes egy zalaegerszegi és 12 város 1-i utazás kiadását, valamint a rehabilitációs kezelések utazási költségét igényelte. A közlekedési többletköltség iránti kereset jogalapját a kiegészített orvosszakértői vélemény bizonyította, eszerint ugyanis az I.r. felperes a gyógytartam első felében akadályozott, míg a gyógytartam további részében korlátozott volt a tömegközlekedési eszközök igénybevétele. (31. szám, 67. oldal, 6. pont) Másfelől ugyanakkor a kiegészített orvosszakértői vélemény (40. szám) kategorikus annyiban, hogy az I.r. felperes egyes egészségkárosodásai (így a gerincbetegség, a szívritmuszavar, az egyensúlyzavar, a térdízületi elváltozás) nem áll okozati összefüggésben az alperes által okozott balesettel. (40.szám) Emiatt a keresetben kimunkált utazások egy része (pl. a Város 1-i Országos Gerincgyógyászati Központ kezelésére utazások) nem állnak összefüggésben az alperes által okozott balesettel, az így felmerülő utazási költségek a károkozó alperestől nem követelhetőek. Ezentúl az alperes fellebbezésében helytállóan utalt arra, hogy a felperes indítványára kihallgatott Tanú 2 tanú azt a vallomást tette (7. tjk., 10. oldal), hogy az I.r. felperes város 1-i gyógykezeléseire több alkalommal nem gépjárművel, hanem vonattal utazott. Az I.r. felperes kérdésre a másodfokú tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a kereset ezen részéhez olyan kimutatás nem készült, melyben kimunkálta volna, hogy mely esetekben utazott vonattal és mely esetekben gépkocsival Város 1-re a gyógykezelésekre. A 213.918.Ft közlekedési többletköltség 60%-át, 128.351.Ft-ot jelölt meg olyanként, amely kétséget kizáróan a perbeli balesettel okozati összefüggésben merült fel. Az alperes ezen keresetrész elutasítását kérő fellebbezési kérelmét másodlagosan úgy tartotta fenn, hogy a 60%-os mértékűre leszállított közlekedési többletköltséget elfogadta. Az ítélet mérlegelve az orvosszakértői véleményből kitűnő (31. szám) utazást igénylő gyógykezelések számait, azok okát, valamint azt, hogy - az említett tanúvallomás alapján - egyes esetekben az I.r. felperes a kezelésekre nem gépjárművel, hanem a mérsékeltebb kiadással járó vonattal utazott, úgy ítélte meg, hogy a balesettel összefüggő 128.351.Ft utazási költség nem eltúlzott. (Pp.206.§ (1), (3) bekezdés) Ezért a törvényszék által ezen jogcímen megítélt 213.918.Ft marasztalási összeget 128.351.Ft tőkére és késedelmi kamataira leszállította.

A Ptk.356.§ (1) bekezdése szerint a baleset folytán csökkent munkaképességű károsult akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét - neki fel nem róható okból - nem éri el. A 356.§ (3) bekezdése szerint a járadék megállapításánál a balesetért felelős személy javára nem vehető figyelembe az a kereset (jövedelem), amelyet a balesetet szenvedett a balesetből eredő jelentős testi fogyatékosága ellenére rendkívüli munkateljesítménnyel ér el.

A rendkívüli munkateljesítményből származó speciális jogkövetkezmények levonásához az idézett Ptk.356.§ (1), (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek együttesen kell fennállniuk. Ugyanakkor megállapítható a baleset előtti és utáni kereset közötti különbség

akkor is, ha csak a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelem figyelmen kívül hagyásával mutatható ki a baleset előtti és utáni kereset közötti különbség. (A Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2011. (III.28.) határozatával elfogadott kollégiumi vélemény III. pontja)

Az elsőfokú bíróság a konkrét esetben az I.r. felperes fokozott erőfelfejtésre alapított keresete elbírálásánál helyesen vette figyelembe a kirendelt igazságügyi orvosszakértő azon véleményét, amely szerint az I.r. felperes a balesetet követően a munkavégzése során többlet erőfelfejtésre szorul, annak aránya pedig mintegy 20%-os. (31. számú szakvélemény 69. oldal, 11. pont, 40. számú kiegészítő vélemény 11. oldal) Tekintve, hogy a felperes jövedelme a balesetet követően nem növekedett, a változatlan jövedelmét csak a 20%-os többlet erőfelfejtéssel, rendkívüli munkateljesítménnyel (Ptk. 356.§ (3) bekezdés) éri el. Az alperes fellebbezésében részben ugyan helyesen utalt az I.r. felperes laboratóriumi munkatársai (**Tanú 3**, **Tanú 4**) tanúvallomására annyiban, hogy a kollégák a részben csökkent munkaképességű I.r. felperesnek esetleges segítséget nyújthatnak a nehezebb tárgyak emelésében a munkavégzése során. Az alperes a jogorvoslati kérelmében azonban figyelmen kívül hagyta, hogy az I.r. felperes munkavégzése során rendszerinti ügyeletek során egyedül dolgozik, amikor kizárt a fellebbezésben valószínűsített munkatársi segítség. (**Tanú 4** tanú vallomása - 37. tjk., 6. oldal) Ezért az ítéltábla - a többlet erőfelfejtés arányára vonatkozó kiegészített orvosszakértői vélemény, valamint a munkatársi segítség esetlegességére és ügyeleti kizártságára vonatkozó tanúvallomások mérlegelésével (Pp.206.§ (1) bekezdés) - úgy ítélte meg, hogy az alperes fellebbezése alaptalan a fokozott erőfelfejtés címén megítélt marasztalási összeggel szemben. Alaptalan ezért az ilyen jogcímen meghatározott járadék felére mérséklése iránti fellebbezés is.

A Ptk.355.§ (3) bekezdése szerint kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani. A bírói gyakorlat egyösszegű kártérítés helyett különösen akkor tartja indokoltnak kártérítésként a járadék megállapítását, ha a kárkövetkezmények huzamosabb időn át rendszeresen követik egymást, így különösen baleseti munkaképesség-csökkenésből eredő keresetvesztéségnél, avagy rendkívüli munkateljesítménnyel elért kereset megtérítésénél. A perbeli esetben ugyan - az orvosszakértői vélemény szerint - az I.r. felperes baleseti egészségkárosodása kialakult, abban számottevő javulás vagy romlás nem várható, viszont az korántsem bizonyos, hogy a fokozott erőfelfejtést igénylő munkakörét változatlan módon el tudja látni. Emiatt a várható károk összegének tőkésítése és a fokozott erőfelfejtés miatti egyösszegű kártérítés megállapítása a konkrét esetben nem alkalmas az I.r. felperest időszakonként visszatérően érő károsodás pénzbeli kiegyenlítésére és elzárná az utat a jövőbeni változások figyelembevételével a járadék összegének módosításától is. Ezért az ítéltábla alaptalannak találta az alperes járadék mellőzésére és egyösszegű kártérítés megítélésére irányuló fellebbezését is.

A felperes nem ellenezte az alperes és a beavatkozó azon fellebbezési kérelmét, hogy a bíróság a kártérítési járadékot csak az I.r. felperes öregségi nyugdíjkorhatára betöltéséig ítélje meg. A felperes fellebbezési ellenkérelmében 2027. augusztus 6. napját jelölte meg olyanként, amikor az I.r. felperes az öregségi nyugdíjkorhatárt eléri. Az ítéltábla azonban a felek egyező kérelmét aggályosnak tekintette (a Pp.163.§ (2) bekezdése utolsó tagmondata)

és mellőzte az I.r. felperes kártérítési járadéka véghatáridőhöz, a károsult öregségi nyugdíjazásához kötését. Ennek oka az, hogy az esetben megfelelően alkalmazandó Ptk.357.§ (4) bekezdése szerint a kártérítési járadék megítélésénél (jelen ügyben valamilyen véghatáridő meghatározásánál) csak azon jövőbeli változás vehető figyelembe, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni. Annak tényével pedig, hogy az I.r. felperes a 65. életéve betöltésével, 2027. augusztus 6. napján vonul öregségi nyugdíjba, amiatt nem lehet jelenleg és teljes bizonyossággal számolni, mert annak megtörténtéig többször és többféle módon változhatnak az öregségi nyugdíjazás törvényi szabályai, valamint az sem zárható ki, hogy az I.r. felperes az általános öregségi nyugdíj helyett más (pl. rokkantsági) nyugellátásra válik jogosulttá, vagy a betöltött korhatárt követően tovább dolgozik.

Vagyoni kártérítésként így az I.r. felperest élelemfeljavítás címén 45.000.Ft, gyógyszerköltségként 37.239.Ft, közlekedési többletköltségként 128.351.Ft, keresetveszteségként 588.940.Ft, fokozott erőfelfejtés címén 785.070.Ft illeti meg (együtt:1.584.600.-Ft.), továbbá havonta 23.320.Ft járadék.

A baleset során károsodást szenvedett I.r. felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresete vizsgálatánál az elsőfokú bíróság helytállóan tárta fel az I.r. felperes azon hátrányait, amely miatt alappal tarthatott igényt nem vagyoni kárpótlásra. Az ítélet tábla megítélése szerint azonban annak összegét - figyelembe véve a már kifizetett 1.500.000.Ft kártérítési összeget is - részben tévesen magas összegben állapította meg. A törvényszék helytállóan mutatott rá, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a baleset során károsodott személyt megillető nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, életkorát, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni és indokolt figyelembe venni azokat a hátrányokat, amelyek munkaképesség csökkenésében, illetve annak következményeiben állnak. (pl. BH 1997/127) A nem vagyoni kárpótlás mértéke megállapításánál tehát lényegében a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni. Ugyanakkor a nem vagyoni károsodás vagyoni mércével mérhetetlen, annak polgári jogi kompenzációja (a kártérítés) a sérelemhez képest valójában inadekvát. A nem vagyoni károknak pénzbeli egyenértékük voltaképp nincs, a pénzbeli kártérítésnek az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjék, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű, másnemű előnyt nyújt. (Fővárosi Ítélet tábla 6.Pf.21.692/2006/3. szám)

A konkrét esetben az I.r. felperes az alperes által okozott balesettel összefüggésben 15%-os össz-szervezeti egészségkárosodást (mintegy 20%-os mértékű munkaképesség csökkenést) szenvedett el, azzal szorosan összefüggésben 2008. május 11. és 2008. december 13. napja között (három alkalommal) 17 napot tartózkodott kórházban, sérüléseinek együttes gyógytartama 3-4 hónapban állapítható meg. A balesetet megelőzően az átlagosnál lényegesen sportosabb életet élő I.r. felperes élete ugyan a balesetet követően jelentősen megváltozott, de - az alperes által a fellebbezésben is hivatkozott - perbeli bizonyítékok szerint mégsem olyan mértékben, amely kizárná az I.r. felperes számára tartalmas kikapcsolódást jelentő sportolást. Az orvosszakértői vélemény szerint ugyan a jobb felső végtag terhelhetőségének csökkenése korlátozza az I.r. felperes eddig végzett tevékenységeit,

azonban az egyéb egészségkárosodásai nem állnak oksági kapcsolatban a perbeli balesettel. Munkahelyén a baleset előtti munkakörét ellátja, pszichés állapotváltozását pedig az orvosszakértői vélemény nem igazolta. Mindezen körülményeket együttesen mérlegelve (Pp.206.§ (1) bekezdés), a korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatot szem előtt tartva az ítélőtábla úgy ítélte meg, hogy (a károkozáskori értékviszonyoktól eltérő) elbíráláskori értékviszonyok alapján (a már megtérített 1.500.000.Ft kártérítésen túl) 1.500.000.Ft nem vagyoni kárpótlás szükséges és egyben elégséges arra, hogy az I.r. felperest ért nem vagyoni hátrányokat pótolja.

A II.r. felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresete megítélésénél abból kellett kiindulni, hogy a baleset során károsodott személy hozzátartozója a Ptk.355.§ (1), (4) bekezdésére hivatkozással amiatt tarthat igényt nem vagyoni kárpótlásra, mert hozzátartozója egészségkárosodása folytán maga is személyiségi jogi sérelmet szenvedett, sérült az egészséges családban éléshez fűződő, a törvény (a Ptk.75.§ (1) bekezdése) által védett személyiségi joga. Ugyanakkor a személyiségi jog megsértése önmagában szükségképpen nem váltja ki a nem vagyoni kártérítés fizetésének következményét, ahhoz további feltételként szükség van a jogsértés által kiváltott olyan hátrányok, az életminőség romlása bekövetkeztetésére, amely pénzbeli szolgáltatás nyújtásával, nem vagyoni kárpótlással ellensúlyozható. (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.111/2009/4. szám) Ezért az elsőfokú bíróság tévedett, amikor köztudomású tényként (Pp.163.§ (3) bekezdés) állapította meg, hogy a hozzátartozók esetében önmagában családtagot ért baleset, betegség nem vagyoni kárpótlás megítélésére ad alapot. A perbeli esetben - az ítélőtábla megítélése szerint - az alperes és a beavatkozó hivatkozott a fellebbezésében helytállóan arra, hogy a II.r. felperes az elsőfokú eljárás során nem bizonyította életminősége, családi élete balesettel összefüggő olyan hátrányos megváltozását, amely nem vagyoni kártérítésre adhatna alapot. Így bizonyítatlan maradt az is, hogy - az I.r. felperes sérülései miatti 3-4 hónapos gyógytartamot követően - a házastárs felperesek korábban intenzív társadalmi kapcsolatai megszűntek volna. Ezért az elsőfokú bíróság kellő jogi alap nélkül kötelezte az alperest a II.r. felperes részére nem vagyoni kártérítés megfizetésére.

Ezekre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatva az alperest az I.r. felperes javára terhelő nem vagyoni kártérítés összegét 1.500.000.Ft tőkére, a vagyoni kártérítés összegét 1.584.600.Ft tőkére, és annak az elsőfokú ítéletben meghatározott késedelmi kamataira leszállította, míg a II.r. felperes keresetét elutasította. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet fellebbezett részét - a per főtárgya tekintetében - a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az ítélőtábla az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán mellőzte az elsőfokú ítélet le nem rótt illetékeire, állam által előlegezett szakértői díj - és perköltségviselésre vonatkozó rendelkezéseit, és a pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányaira figyelemmel azokról újabb határozatot hozott.

Az I.r. felperes keresetének perértéke 6.580.908.Ft-ban, a II.r. felperes keresetének perértéke 500.000.Ft-ban határozható meg. A másodfokú ítélet folytán a II.r. felperes pervesztesnek minősül, míg az I.r. felperes a perérték mintegy 50%-ában, 3.364.440.Ft erejéig lett

pernyertes. Így a felek ezen arálynak megfelelően kötelesek viselni az elsőfokú eljárás során felmerült 424.850.Ft le nem rótt kereseti illetéket, (az elsőfokú ítéletben megjelölt 87.200.Ft.-al szemben, helyesen) 197.200.Ft állam által előlegezett szakértői díjat, a jogi képvisellel felmerülő ügyvédi munkadíjat és az alperes által előlegezett 130.000.Ft szakértői díjat.

A felperesek 50%-os személyes költségmentesség kedvezményében részesültek. Ezért az I.r. felperes keresetén feljegyzett 394.900.Ft illetékből annak 50%-át, 197.450.Ft-ot az alperes, ennek fele összegét (98.730.Ft) pedig az I.r. felperes köteles viselni. A II.r. felperes keresetén feljegyzett 30.000.Ft le nem rótt illetékből a II.r. felperes 15.000.Ft-ot köteles viselni. A 197.200.Ft állam által előlegezett szakértői díjból az alperes annak 50%-át 98.600.Ft-ot, míg az I.r. felperes részleges költségmentességére figyelemmel az 50% felét, 49.300.Ft-ot köteles viselni. (Pp.78.§ (1) bekezdés, 81.§ (1) bekezdés)

A költségkedvezmény folytán le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett szakértői díj viseléséről döntés során nem alkalmazható a Pp.81.§ (2) bekezdésében meghatározott kedvezmény. Ugyanakkor a felek jogi képviselével felmerült, ügyvédi munkadíjból álló perköltség, valamint a felek által előlegezett szakértői díj esetében igen. Az ítéletábla a felek teljes, ügyvédi munkadíjból álló perköltségét az elsőfokú eljárásban a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 3.§ (2) bekezdése alapján az áfával növelt 337.820.Ft-ban határozta meg, míg az I.r. felperes 50%-os mértékű pernyertességére figyelemmel az alperes által a Pp.81.§ (2) bekezdése alapján viselni köteles összeget 168.910.Ft-ban. Ez utóbbi törvényi szabály alapján az alperes viselni köteles az elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból és szakértői költségből álló perköltségét.

A másodfokú eljárásban az I.r. felperes fellebbezésének perértéke 1.426.300.Ft-ban állapítható meg. A fellebbezésen 114.100.Ft illetéket kellett feljegyezni, melyből - a fellebbezés alaptalanságára figyelemmel - az I.r. felperes 57.050.Ft-ot köteles viselni.

Az alperes I.r. felperes kereseteit érintő fellebbezése perértéke 3.260.906.Ft, míg a II.r. felperes keresetét érintő fellebbezésének perértéke 500.000.Ft volt. Az alperes fellebbezése (figyelemmel az I.r. felperes fellebbezése alaptalanságára is) 60%-os arányban volt alapos, így ilyen arányban tarthat igényt a másodfokú eljárásban felmerült költségei megtérítésére. Ugyanakkor a II.r. felperest érintő fellebbezése teljes egészében alapos volt. Az alperes az I.r. felperessel szembeni fellebbezésén 260.870.Ft fellebbezési illetéket nem rótt le, annak 60%-a (156.500.Ft) felét, 78.250.Ft-ot az I.r. felperes köteles viselni, 40%-át, 104.370.Ft-ot pedig az alperes (Pp.78.§ (1) bekezdés, 81.§ (1) bekezdés, Itv.60.§ (1) bekezdés). A II.r. felperest érintő fellebbezésén az alperes 40.000.Ft fellebbezési illetéket nem rótt le, a fellebbezés alapos lett, ezért a fellebbezési illeték felét, 20.000.Ft-ot a II.r. felperes köteles viselni.

Az I.r. felperes így összesen 234.030.Ft, míg az alperes 301.820.Ft, a II.r. felperes 35.000.Ft le nem rótt kereseti- és fellebbezési illetéket köteles viselni.

A másodfokú eljárásban a I.r. felperes és az alperes jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj esetében a pernyertesség-pervesztesség aránya csekély eltérésére figyelemmel az ítélet tábla úgy határozott, hogy a felek viseljék a saját fellebbezési eljárás során felmerült költségeiket. Az alperes fellebbezése a II.r. felperessel szemben eredményre vezetett, ezért a II.r. felperes viselni köteles az alperes másodfokú per költségeit, melynek összegét az ítélet tábla az R.3.§ (2), (5)-(6) bekezdései alapján az áfával növelt 15.875.Ft-ban határozta meg.

A beavatkozó fellebbezésének perértéke az I.r. felperes keresete esetében 2.268.128.Ft, míg a II.r. felperes esetében 500.000.Ft volt. A beavatkozó a fellebbezésén 221.500.Ft fellebbezési illetéket rótt le. A beavatkozó I.r. felperest érintő fellebbezése mintegy 50%-os arányban (1.000.000.Ft összegű nem vagyoni kártérítés esetében) vezetett eredményre. Ezért amellet, hogy az I.r. felperes és a beavatkozó a Pp.81.§ (1) bekezdése szerint viselni köteles a másodfokú eljárásban a jogi képviselőjükkel felmerülő költséget, az I.r. felperes a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján (részleges költségmentességére tekintet nélkül) megtéríteni köteles a beavatkozó I.r. felperest érintő fellebbezésén lerótt fellebbezési illeték felét, 90.730.Ft-ot. A beavatkozó fellebbezése a II.r. felperes esetében eredményre vezetett, ezért a II.r. felperes viselni köteles a fellebbezésén lerótt 40.000.Ft fellebbezési illetéket, valamint a beavatkozó jogtanácsosa munkadíját. Ez utóbbi összegét az ítélet tábla a Pp.75.§ (1) bekezdése, valamint az R.3.§ (2), (5)-(6) bekezdései alapján az általános forgalmi adó nélküli 10.000.Ft-ban határozta meg. (Együtt: 50.000.Ft másodfokú per költsége.)

G y ő r , 2013. március 20.

Dr. Lezsák József sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró